

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Навчально-науковий інститут підготовки фахівців кримінальної міліції
Кафедра економічної безпеки

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

ПРАКТИКУМ

Розробник В. О. Гончарова

Галузь знань	0305 «Економіка та підприємництво»
Напрямок підготовки	6.030508 «Фінанси і кредит» 6.030509 «Облік і аудит»
Спеціалізація	правова
Освітньо-кваліфікаційний рівень	спеціаліст
Форма навчання	денна

Харків 2013

УДК 658(477)(076)
ББК 65.9(4УКР)290я73
Е 45

Рецензенти:

В. В. Глущенко – д-р екон. наук, проф.
Харківського національного університету внутрішніх справ;
Л. І. Булаєнко – канд. екон. наук, проф.
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна;
С. М. Бабич – канд. екон. наук, доц.
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Затверджено Вченою радою
Харківського національного університету внутрішніх справ,
протокол № 2 від 05.03.2008

Економіка підприємства : практикум / розроб.
Е 45 В. О. Гончарова ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр.
справ, Навч.-наук. ін-т підготовки фахівців крим. міліції,
Каф. екон. безпеки. – Х. : ХНУВС, 2013. – 124 с.

УДК 658(477)(076)
ББК 65.9(4УКР)290я73

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1. Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання.....	5
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2. Тема 2. Структура та інфраструктура підприємства. Управління підприємством....	11
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3. Тема 2. Структура та інфраструктура підприємства. Управління підприємством	14
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4. Тема 3. Організація виробництва	16
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5. Тема 3. Організація виробництва	25
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6. Тема 4. Персонал підприємства та використання робочого часу	29
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7. Тема 4. Персонал підприємства та використання робочого часу	34
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8. Тема 5. Продуктивність і оплата праці на підприємстві.....	40
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9. Тема 5. Продуктивність і оплата праці на підприємстві.....	44
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10. Тема 6. Основні фонди підприємства.....	56
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11. Тема 6. Основні фонди підприємства.....	66
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12. Тема 7. Оборотні засоби підприємства.....	74
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13. Тема 7. Оборотні засоби підприємства.....	79
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 14. Тема 8. Планування обсягів діяльності підприємства.....	84
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 15. Тема 8. Планування обсягів діяльності підприємства.....	91
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 16. Тема 9. Витрати на виробництво та реалізацію продукції.....	97
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 17. Тема 10. Формування цін на продукцію підприємства	107
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 18. Тема 11. Формування основних фінансово-економічних результатів діяльності підприємства...	115
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	123

ВСТУП

Високоєфективну та конкурентоспроможну економіку можуть сформувати та розвивати тільки професійно компетентні й досвідчені управлінські кадри всіх рівнів, перш за все господарські керівники і спеціалісти з базовою економічною освітою. Не менш компетентними та досвідченими повинні бути і працівники МВС, зокрема Державної служби по боротьбі з економічною злочинністю (ДСБЕЗ).

Для виконання основних завдань і функцій працівники ДСБЕЗ повинні достатньою мірою володіти теоретичним матеріалом і практичними навичками його застосування при вирішенні питань попередження, викриття та припинення злочинів у сфері економіки, зокрема щодо забезпечення економічної безпеки підприємства.

Економіка підприємства займається економічними питаннями функціонування підприємства з урахуванням взаємозв'язків з іншими господарськими одиницями. Предметом її вивчення є форми і методи раціонального поєднання та ефективного використання усіх елементів виробничого процесу. Цей посібник поєднує теоретичні знання і практичні навички в опануванні основних тем курсу. Його зміст логічно відображає структуру предмета. Кожна тема, розглянута в посібнику, містить наведені приклади розв'язання практичних завдань і тренувальних задач, запитання та завдання для самоконтролю, тестові завдання. Це дає можливість закріпити у практичних розрахунках теоретичний матеріал, а також полегшити курсантам роботу над практично-розрахунковою частиною курсу.

Навчальне видання

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Практикум

Розробник
Гончарова Вікторія Олексіївна

Редактор *Г. Я. Ступницька*
Комп'ютерне верстання *А. О. Зозулі*

Формат 60x84/16. Ум.-друк.арк. 7,23. Тираж 25 пр. Зам. № 2009-7.

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
пр. 50-річчя СРСР, 27, м. Харків, 61080

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.